

Saarna Oulun tuomiokirkossa, itsenäisyyspäivä 2015

Itsenäisen Suomen 98 vuoteen sisältyy monissa mietteissä vietettyjä itsenäisyyspäiviä. Vuosi sitten moni jakoi tunnon siitä, että maailma on muuttunut viimeisen vuoden aikana kovin toisenlaiseksi. Tänään, vuosi myöhemmin, tunne on voimistunut. Pakolaiskysymys, massatyöttömyys, velkaantuminen, Suomen kansainvälisen kilpailukyvyn lasku, väkivallan lisääntyminen, nuorten pahoinvointi, vanhusten yksinäisyys, ilmaston muutos, ongelmien lista on pitkä.

Suomalaista yhteiskuntaa vaivaa yhteistyökyvyn puute. Nyt tarvittaisiin yhteen hiileen puhaltamisen henkeä. Asioihin kyllä tartutaan hanakasti. Ongelmien ratkaisu jää kuitenkin puolitiehen. Jos edes yksi suuri yhteiskunnallinen hanke saataisiin vietyä maaliin, luottamus vaivannäön palkitsevuuteen lujittuisi.

Eurooppalaisessa keskustelussa on vallannut mieliä kaoottisuus ja hallitsemattomuus. Unelma valmiista ja täydellisestä maailmasta on paennut yhä kauemmaksi. Kun ongelmat kaatuvat päälle, tavoitteeksi riittää, että selviää jotenkin iltaan asti ja seuraavaan aamuun.

Me suomalaiset olemme riippuvaisia kansainvälisestä päätöksenteosta. Mutta me emme ole ajopuu. Me voimme vaikuttaa yhdessä muiden kanssa. Verkkoviestinnän nopeudesta johtuen tietoisuus siitä, mitä tapahtuu toisella puolella maapalloa, on reaaliaikainen. Ihmiskunnan yhteiset haasteet eivät jää piiloon. Sekä hyvyys että pahuus tulee hetkessä näkyväksi. Hyvän tahdon ihmiset kaikkialla maailmassa, uskonnosta ja kulttuurista riippumatta, voivat muodostaa yhteisen rintaman taistelussa hyvän toteutumisen puolesta.

Tässä maailmassa on hyvyttä. Tässä maailmassa on myös pahuutta. Kehityksen voittokulku ei ole muuttanut tätä perusasetelmaa. Pahuus ei edelleenkään ole vain pinnallista hyvyyden puutetta, vaillinaisuutta tai heikkoutta. Pahuus on saatanallinen voima. Radikaalin pahan vallassa ihminen tekee pimeyden tekoja Jumalan nimeen vanhojen. Hän tekee Jumalasta irvikuvan.

Jeesus Kristus on voittanut pahuuden voimat Golgatan ristillä. Iankaikkinen, lopullinen voitto on jo saavutettu. Kuitenkin hyvän ja pahan välinen taistelu jatkuu.

Kun päivänvaloon tulee muutaman viikon takaisten Pariisin terrori-iskujen kaltaisia hirmutekoja, on suuri houkutus luokitella kanssaihmiset hyviin ja pahoihin. Ja kuitenkin on katsottava peiliin. Tässäkään asiassa perusasetelma ei ole muuttunut. Hyvän ja pahan raja kulkee edelleen sisällämme. Meillä jokaisella on pimeä puolemmme.

Kristinusko meille tutussa luterilaisessa muodossa on hapattanut elämäämme lähes viidensadan vuoden ajan. Oppi-isämme Martti Lutherin opetuksen mukaan kristitty ihminen on samalla kertaa syntinen ja vanhurskas, simul iustus et peccator. Tämä iskulauseeksi muotoutunut kiteytys tarkoittaa, että kristitty on edelleen syntinen, vaikka Jumala Kristuksen sovituskäytännön tähden ei lue syntiä syyksi. Jumala julistaa syntisen vanhurskaaksi eli kelpuuttaa ja hyväksyy yhteytensä. Syntinen pääsee Kristuksen tähden osalliseksi kaikista taivaan aarteista.

Kuulimme tänään katkelman apostoli Paavalin keskustelusta aikansa oppineiden filosofien, epikurolaisten ja stoalaisten kanssa. Paavali ja filosofit ovat vuoropuhelussa Ateenan Areiopagilla. He keskustelevat Jumalasta. Meille suomalaisille julkinen keskustelu Jumalasta ei ole luonteensa puolesta Jumalapuhetta vierastetaan jopa siinä määrin, että suvivirren laulamisen oikeutus on kyseenalaistettu. Jumala sysätään yksityisen elämän piiriin.

Juuri nyt on aika puhua Jumalasta. Kaoottisen maailman keskellä on aika puhua Jumalan hyvydestä. Jumalan luomistarkoitus on hyvä. Ihmisiä rakastava Jumala tahtoo luoduilleen hyvää.

Vastuu hyvän toteuttamisesta on ihmisellä. Meidät on kutsuttu viljelemään ja varjelemaan. Se merkitsee huolehtimista luomakunnan hyvinvoinnista. Viljeleminen ei rajoitu vain maanviljelykseen. Siihen sisältyvät inhimillisen kulttuurin kaikki ulottuvuudet, arkinen työ, tieteet ja taiteet.

Ihmiskunnan ja myös Suomen saavutukset kulttuurin sarjoilla ovat mittavat. Viljelyssä on onnistuttu. Varjelu ihmisen tehtävänä on jäänyt liian vähälle huomiolle. Luonnon herkkä tasapaino on järkkynyt. Pariisin ilmastokokous on koolla, koska ihmiskunnan hyvinvoiva vähemmistö kuormittaa ympäristöä yli sietokyvyn. Josko päättäjät vihdoinkin tekevät päästösopimuksia, jotka katkaisevat ilmaston lämpenemisestä johtuvan tuhon kierteen. Tietoa vaikeiden päätösten välttämättömyydestä on riittävästi. Meillä Suomessa on uusiutuvan energian hyödyntämisen huippuosaamista. Päästöjä aiheuttavien fossiilisten polttoaineiden käytön tiukka rajoittaminen voi avata maallemme aivan uusia mahdollisuuksia globaalissa liiketoiminnassa.

Evankelis-luterilaisella kirkollamme on ilmasto-ohjelma, jota viitoittaa kolme koota: kiitollisuus, kunnioitus ja kohtuus. Nämä kolme koota kuvaavat vastuullista suhdetta luontoon. Kiitollisuuden, kunnioituksen ja kohtuuden kasvualusta on luottamus Jumalan hyvyteen. Virressä lauletaan Jumalan hyvästä luomistarkoituksesta. ”Luotujensa kodiksi Luoja maansa tarkoitti eikä epätoivon erämaaksi” (vk 591:2).

Kiitollisuus Luojaalle nousee sen sisäistämisestä, että kaikki hyvä on lainaa tai lahjaksi saatua. Kunnioitus luontoa kohtaan merkitsee tajua luonnon sietokyvyn rajallisuudesta. Ahneus ja luonnonvarojen riistäminen on väärin.

Kohtuus on vastavoima kulutuskulttuurille. Kohtuus on vastuun kantamista niistä köyhistä, joiden elämää ilmastomuutos uhkaa. Vuonna 2010 rankkasateiden aiheuttamat tulvat peittivät alleen viidesosan Pakistanista. Neljä miljoonaa ihmistä jäi kodittomaksi. Yli 200 miljoonan aasialaisen, afrikkalaisen ja etelä - amerikkalaisen ennustetaan kärsivän vesipulasta kymmenen vuoden kuluessa. Jos ilmaston vähittäistä lämpenemistä hidastavia kansainvälisiä sopimuksia ei saada aikaiseksi, kuivuus ja sietämättömät helleaallot sekä rajut trooppiset myrskyt ja tulvavedet ajavat satoja miljoonia ihmisiä pakolaisiksi.

Kohtuuden ihanne soveltuu ohjenuoraksi yhtä lailla kansainväliseen talouteen kuin myös yksityisen kansalaisen elämään. Vanhan testamentin Sananlaskuista luemme: ”Älä anna köyhyyttä, älä rikkautakaan. Anna ruokaa sen verran kuin tarvitsen. Jos saan kovin paljon, saatan kieltää Jumalan” (Sananl 30:8-9). Jos saan kovin paljon, saatan kieltää Jumalan. Tähän lausumaan sisältyy kokemuksellinen viisaus. Jumalan kadottamisen riski on suuri silloin kun elämä hymyilee.

Edistysusko ei ole enää takavuosien tapaan voimissaan. Kasvun rajoja tiedostetaan. Kaikkivoipaisuuden huumassa julistetaan kuitenkin edelleen: ”Täysi-ikäisyytensä saavuttanut ihminen ei tarvitse Jumalaa. Omalakinen, kaiken osaava ja kaiken hallitseva riittää itselleen”.

Loppujen lopuksi 98-vuotiaan itsenäisen Suomen asiat ovat tulevaa kehitystä ajatellen hyvällä tolalla, jos itseriittoinen ylpeys ei sokaise ja peitä näköaloja. Viisas turvaa kansojen Kaitsijaan. Olemme tänään kiitollisia menneiden sukupolvien työlle, isien ja äitien uhrille itsenäisen ja vapaan isänmaan puolesta. Isänmaan etu on ajanut äärimmäisissä kohtalon hetkissä yksilöiden itsekkäiden pyyteiden edelle. Suomella on mittavat haasteet. Suomi ei ole vielä valmis. Yhteistuumin ja yhdessä

ponnistellen meillä on jatkossakin edellytykset kohtuullisen hyvään elämään. Eikö siinä ole pienelle kansakunnalle tavoitetta riittävästi? -kohtuullisen hyvä elämä.

Hyvän puolesta kannattaa nähdä vaivaa silloinkin, kun onnistuminen on epävarmaa ja riskit tiedostetaan. Hitusessa hyvyttä on voimaa enemmän kuin säkillisessä pahuutta. Hyvyys voittaa lopulta, koska hyvyys on Jumalasta.